

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestání mladistvých pachatelů trestných činů

Pachatelem trestného činu je osoba, která svým jednáním zapříčinila všechny znaky trestného činu za podmínky, že se jedná o fyzickou osobu, která je přičetná (nepřičetnost vymezuje ustanovení § 12 trestního zákona) a která dovršila 15. rok svého věku. Spáchá-li osoba, která dosud nedovršila věku 15 let, jednání, jež má znaky trestného činu, není za tento čin trestně odpovědná.

Pachatelem trestného činu je osoba, která svým jednáním zapříčinila všechny znaky trestného činu za podmínky, že se jedná o fyzickou osobu, která je přičetná (nepřičetnost vymezuje ustanovení § 12 trestního zákona) a která dovršila 15. rok svého věku. Spáchá-li osoba, která dosud nedovršila věku 15 let, jednání, jež má znaky trestného činu, není za tento čin trestně odpovědná. Osoby, které v době spáchání trestného činu dovršily 15. rok svého věku a nepřekročily 18. rok svého věku, tvoří zvláštní kategorii pachatelů, které trestní zákon označuje jako mladistvé. Spáchala-li osoba, která dovršila 12. rok svého věku a je mladší než 15 let, některý čin, za který trestní zákon ve zvláštní části dovoluje uložení výjimečného trestu, uloží soud v občanskoprávním řízení na návrh státního zastupitelství nebo i bez návrhu její ochrannou výchovu.

Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, který naplňuje znaky uvedené v trestním zákoně a stupeň nebezpečnosti tohoto činu je pro společnost vyšší než nepatrný. „Zvýhodněnost“ kategorie mladistvých je v tomto ohledu taková, že čin, který je spáchán mladistvým, může být posuzován jako trestný čin pouze za předpokladu, že jsou splněny zákonem stanovené podmínky a nebezpečnost tohoto činu pro společnost je vyšší než malá. Nebude-li možno posuzovat spáchaný skutek jako trestný čin ani jako přestupek, měl by být tento čin mladistvého pojednán obecním úřadem, školou aj.

Zvláštní podmínky týkající se trestní odpovědnosti mladistvých lze vysledovat u trestné činy pokračující, hromadné či trvající. Při těchto trestných činech nelze mladistvého stíhat za tu část skutku, které se dopustil před dovršením 15. roku svého věku.

Hlavním účelem trestu mladistvého pachatele je především snaha vychovat ho v řádného občana, a to se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, k jeho rodinné výchově a k prostředí z něhož pochází. Z účelu trestů ukládaným mladistvým vyplývá i omezený okruh sankcí, jimiž je mladistvé pachatele možno postihnout. Mladistvému může soud uložit pouze tresty odnětí svobody, obecně prospěšné práce, propadnutí věci, vyhoštění, a je-li výdělečně činný, peněžitý trest. Dále může soud mladistvému uložit trest zákazu činnosti, ale to jen v tom případě, není-li to na překážku přípravě na jeho povolání, přičemž horní hranice sazby tohoto trestu nesmí převyšovat pět let.

Při ukládání trestů mladistvým se postupuje podle trestních sazeb, které stanoví zákon za jednotlivé trestné činy, ale tyto sazby se u mladistvých snižují na polovinu, přičemž však horní hranice trestní sazby nesmí převyšovat pět let a dolní hranice jeden rok. V případě, že mladistvý spáchal trestný čin, za který trestní zákon ve zvláštní části dovoluje uložení výjimečného trestu, a že stupeň nebezpečnosti takového trestného činu pro společnost vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku je mimořádně vysoký, může mu soud uložit trest odnětí svobody na pět až deset let.

Doživotní trest je u mladistvého pachatele vyloučen.

Ukládá-li soud mladistvému nepodmíněný trest odnětí svobody před dovršením jeho 18 let, rozhodne o jeho výkonu ve zvláštní věznici nebo na oddělení odděleně od ostatních vězňů. Při podmíněném odsouzení mladistvého stanoví soud zkušební dobu na jeden rok až tři léta, tato doba může být prodloužena, ne však výše než o 2 roky.

Mladistvým pachatelům lze jako prostředek převýchovy uložit také ochrannou výchovu a to i vedle trestu (více o tomto institutu v článku Ochranná výchova, epravo.cz., 21.5.2001).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)